



Tööleht 1. Suulise ja kirjaliku suhtluse erijooned

Suuliselt suheldes

- saad muuta hääletooni ja -valjust, pidada „kandvaid pause”, žestikuleerida jne;
- näed oma adressaadi reaktsiooni kohe, mistõttu saad käigu pealt muudatusi teha ja öeldut parandada;
- on sul võimalik olla keelekasutuses vabam.

Kirjalikult suheldes

- saad kõik korralikult läbi mõelda ning sõnastuse võimalikult täpseks ja ladusaks lihvida;
- kindlustad, et kõigest jääb maha jälg. Kirjaliku teksti saab alati uuesti ette võtta ja üle kontrollida, mis seal oli öeldud ja mis mitte.

Ülesanne

- Kuula lõiku **Vikerraadio keelesaatest** (link leitav **I osas, ptk 1**). Milliseid suulisele kõnele iseloomulikke jooni märkasid?
- Siin on sama tekst kirjalikul kujul, nii nagu selle on genereerinud kõnetuvastusprogramm.
- Märgi suulisele kõnele omased jooned. Milliseid jooni sa kuulates tähele ei pannud?
- Tee sellest tekstist kirjakeelne kokkuvõte, kus poleks üle 150 sõna.

Piret Kriivan:

Telesaates on raamatu „Eestlase keha kõneleb” autor, kultuuriajaloolane, psühholoog ja sotsioloog Jüri Uljas. Tere-tere. Mina olen saatejuht Piret Kriivan ja alustamegi siis ikkagi sellest, kas kehakeel on ka keel.

Jüri Uljas:

Kui me võtame sellise selge definitsiooni, et keel oleks nagu mingi märkide süsteem, eks ole, ja siis et keelekasutajad mõistavad seda võrdlemisi üheselt, eks ole, mida mingi märgiga tähistatud on, siis selle klassifikatsiooni järgi ei olegi selle tõttu, et et kehakeele puhul on see, et tõenäoliselt me ei mõistagi väga paljusid asju, mis meile tahetakse edasi anda ja, ja teine on see, et, et nende märkide või sõnumite edastamise juures võib seda interpreteerimist olla üsna erisugust, et, et noh, osa inimesi interpreteerivad üht sama asja ühtemoodi teised interpreteerivad teistmoodi. Et, et väga rangelt võttes ei ole ja, ja samas, eks ole, mida tasub siin ka rõhutada, et et kogu see valdkond on praegult väga aktiivse arengusse on hästi palju väga huvitavaid uuringuid tehtud, eri eri aspektide suhtes, eriti saab näiteks lõhnade suhtes ja ja, ja selle tõttu see areng toimub väga kiiresti, et, et et see, mida me täna väidame, et võib-olla tulevikus hoopis teistmoodi

selle tõttu tänase päeva seisuga võiks rõhutada seda, et nagu kehakeele puhul keelest ei saa rääkida. Et see ei ole ikkagi rangelt võttes kee, eks ole, ja samas on ka see, et see kehakeele mõiste on ise selline rahvapärane ütlus, mis tegelikult, et noh, peegeldab ainult ühte osa sellest, et kogu see mitteverbaalse kommunikatsiooni valdkond on tegelikult tunduvalt laiem.



Et siia lähevad väga palju erinevaid valdkondi alla ja üks üheks näiteks kui seda väga otseselt seotud keelega on näiteks aja suhtumine aega, et, et kui me räägime suhtumisest aega, siis on huvitav, et, et, et kultuurilised tuuakse välja mineviku orienteeritud, et olevikku ja tulevikku orienteeritud kultuurid ja see on nüüd selline psühholoogiline ajaline orientatsioon on otseselt seotud keelega. Et huvitaval kombel on leitud selline universaalne tendents, et et nendes kultuurides, kus puudub keeles tulevikuvorm nende kultuuride inimesed tajuvad seda, et tulevikus vähem.

Et tulevik ei ole mitte niivõrd kaugel, vaid tulevik on nagu käegakatsutavas kauguses ja mida see tähendab, see tähendab seda, et tulevik on lähedal siis tuleviku nimel tasub pingutada selle tõttu, et kui me tugevalt pingutame, siis, siis me saame selle tulevik-olevik muuta, eks ole, et tulevik tuleb kiiremini kätte.